

Piotr Chlebowicz

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID: 0000-0002-9553-7665

piotr.chlebowicz@uwm.edu.pl

Udział w zorganizowanej grupie przestępczej mającej na celu działalność dywersyjną i sabotażową. Glosa krytyczna do wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 21 lutego 2025 r., sygn. akt III K 339/24, Lex nr 3843269

Teza¹: Branie udziału w zorganizowanej grupie przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej w postaci działania na rzecz obcego wywiadu o charakterze dywersyjnym i sabotażowym wypełnia znamiona czynu z art. 258 § 1 k.k.

Wstęp

Głosowany wyrok ma niewątpliwie charakter precedensowy. Dotyczy bowiem pierwszej osądzonej w Polsce sprawy udziału w zorganizowanej grupie przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko bezpieczeństwu zewnętrznemu RP w postaci działania na rzecz obcego wywiadu o charakterze dywersyjnym i sabotażowym oraz przygotowania do podjęcia działań dywersyjnych i sabotażowych. Analiza normatywna orzeczenia wydanego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu będzie koncentrowała się głównie wokół problematyki udziału w zorganizowanej grupie przestępczej w związku z prowadzoną przez tę grupę działalnością o charakterze dywersyjnym i sabotażowym. Przyjęta przez prokuraturę i sąd w procesie karnym kwalifikacja prawna zachowań sprawcy opiera się o nowe przepisy wprowadzone ustawą z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw², która

¹ Teza wyodrębniona przez autora glosy.

² Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1834). Zob. także: P. Burczaniuk, *Przestępstwo szpiegostwa po nowemu, czyli*

znacząco rozbudowała konstrukcję normatywną szpiegostwa w polskim porządku prawnym, m.in. poprzez wprowadzenie nowych typów czynów zabronionych, w tym również dywersji i sabotażu regulowanych w art. 130 § 7 Kodeksu karnego³. Zgodnie z treścią tego przepisu „kto, biorąc udział w działalności obcego wywiadu albo działając na jego rzecz, dokonuje dywersji, sabotażu lub dopuszcza się przestępstwa o charakterze terrorystycznym podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 10 albo karze dożywotniego pozbawienia wolności”. Kryminalizacja objęła także przygotowanie do dywersji i sabotażu. Zgodnie z treścią art. 130 § 8 k.k. „kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w § 7, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8”. Z uwagi na precedensowy charakter wyroku warto przedstawić tło sprawy, która stała się przedmiotem rozpoznania sądu okręgowego.

Stan faktyczny

Sąd Okręgowy we Wrocławiu III Wydział Karny po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2025 r. we Wrocławiu sprawy S. A. S., obywatela Ukrainy, uznał wymienionego za winnego tego, iż:

1. w okresie od czerwca 2023 r. do 31 stycznia 2024 r. we Wrocławiu oraz w innych miejscowościach na terenie kraju oraz na terenie Niemiec brał udział w kierowanej przez nieustaloną osobę o imieniu A. zorganizowanej grupie przestępczej, mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej w postaci działania na rzecz obcego wywiadu o charakterze dywersyjnym i sabotażowym, tj. o czyn z art. 258 § 1 k.k., i za to wymierzył mu karę 5 lat pozbawienia wolności oraz świadczenie pieniężne w wysokości 5 tys. złotych;
2. w styczniu 2024 r. we Wrocławiu, działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej opisanej w pkt I niniejszego orzeczenia, działając na rzecz obcego wywiadu, w zamian za obietnicę uzyskania korzyści majątkowej w kwocie 4 tys. dolarów, czynił przygotowania do podjęcia działań dywersyjnych i sabotażowych polegających na podpaleniu obiektów budowlanych na terenie Wrocławia, tj. o czyn z art. z 130 § 8 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k. k., i za to wymierzył mu karę 7 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył oskarżonemu orzeczone wobec niego kary jednostkowe pozbawienia wolności i wymierza mu karę łączną 8 lat pozbawienia wolności.

w świetle nowelizacji Kodeksu karnego z 17 sierpnia 2023 roku, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2024, nr 30, s. 51.

³ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 17 z późn. zm.), dalej jako k.k.

Z ustaleń poczynionych w niniejszej sprawie wynikało, że Serhij S. po inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę w 2022 r. wyjechał z tego kraju i trafił do Niemiec⁴. Przejawiał prorosyjskie sympatie i prawdopodobnie na tej podstawie został przez niego nawiązany kontakt za pośrednictwem komunikatora internetowego Telegram z mężczyzną o imieniu A, który używał konta „Lucky Strike”⁵. Z danych obecnie dostępnych w przestrzeni publicznej wynika, że konto to zostało założone przez funkcjonariuszy rosyjskich służb specjalnych i stanowiło ważny element ich infrastruktury wywiadowczej, wykorzystywanej do werbunku i obsługi tzw. agentury *proxy*⁶. Warto podkreślić, że wymienieni nigdy nie spotkali się osobiście. Na podstawie uzasadnienia wyroku trudno jednoznacznie określić, czy Serhij S. był klasycznym ofendentem, czy też został zwerbowany oraz jaki był dominujący motyw tego werbunku. Niemniej jednak mężczyzna o imieniu A. opłacił Serhijowi S. wyjazd i pobyt w Polsce. Osobnik ten przekazywał Serhijowi S. szczegółowe instrukcje i polecenia dotyczące jego działań na terenie Wrocławia, jak np. dokonanie szczegółowego rozpoznania obiektów – sklepów budowlanych oraz ich fotografowania i przesyłania danych geolokalizacyjnych, a także polecenia dotyczące poszukiwania współników. W dniu 28 stycznia 2024 r. A. zaproponował Serhijowi S. podpalenie sklepu budowlanego. Cena wynagrodzenia za spowodowanie pożaru wynosiła 4 tys. dolarów (połowa płatna od razu, połowa po przesłaniu fotografii dokumentujących skutki pożaru). W toku procesu trafnie dokonano analizy *modus operandi* ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru celu zamachu, co sąd szczegółowo omówił. Do podpalenia zostało wytypowane centrum farb i lakierów przy ul. Kwidzyńskiej we Wrocławiu, gdyż przechowywano tam alkohole techniczne. Są to łatwopalne substancje, które znajdowały się na terenie zakładu produkcyjnego, hurtowni i sklepu. Obiekty te są położone w sąsiedztwie kanału żeglugowego Odry, co stanowi dla niej bezpośrednie zagrożenie w przypadku wydostania się środków chemicznych do wody. Sąd podniósł także, że centrum znajduje się nie tylko w sąsiedztwie fabryki 3M oraz innych obiektów o charakterze przemysłowym, ale również bezpośrednio przy torach kolejowych, które prowadzą

⁴ *Skazany we Wrocławiu rosyjski szpieg złożył wniosek o wypuszczenie*, <https://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,32260747,skazany-we-wroclawiu-rosyjski-szpieg-zlozyl-wniosek-o-wypuszczenie.html> (data dostępu: 3.02.2026).

⁵ *Rosyjskie dywersje w Polsce*, https://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,31396317,wyborcza-ujawnia-rosyjska-dywersje-w-polsce-jak-rosyjski.html#s=S.embed_article-K.C-B.1-L.1.zw (data dostępu: 3.02.2026).

⁶ Pojęcie *agent proxy* jest obecnie używane w kontekście stosunkowo nowego trendu strategii rosyjskich służb specjalnych, polegającego na składaniu propozycji dokonywania aktów sabotażu lub dywersji *via* komunikatory internetowe (np. Telegram) członkom diaspor w Polsce oraz innym osobom pierwotnie niezwiązanym ze służbami specjalnymi, zazwyczaj nieposiadającym wyszkolenia w zamian za pieniądze. Szerzej: A. Nyzio, *Disposable spies: a proposal for model*, „Security Journal” 2025, t. 38, nr 1.

do oddalonego o 1,5 km obiektu, gdzie składowane jest paliwo w ilości 56 mln litrów.

Serhij S. rozpoczął przygotowania do zrealizowania tego zadania. Kupił powszechnie dostępne łatwopalne substancje, pogłębił rozpoznanie wytypowanego celu, podawał swoje aktualne dane geolokalizacyjne, fotografował obiekt z rzeki. Otrzymał także polecenie od A. znalezienia współnika, który miałby stać na czatach. W chwili jego zatrzymania na dworcu we Wrocławiu miał przy sobie materiały łatwopalne. Przeszukanie w jego telefonie ujawniło materiały, takie jak: informator wydany przez władze Federacji Rosyjskiej w 2022 r. na temat sposobów organizowania oporu wobec rządu, filmy instruktażowe, jak ukryć elektroniczny detonator wewnątrz czekoladowego batonika (instruującym jest mężczyzna w mundurze z rosyjskimi emblematami), jak wykonać ładunek wybuchowy – pułapkę oraz jak obsługiwać minę wybuchową, materiały wideo (w tym dotyczące walki wręcz i posługiwania się bronią białą) wystąpień polityków, nagrania z wojny na Ukrainie, materiały propagandowe, nagrania pożarów, wybuchów i ich skutków, przekazy medialne, również te dotyczące kryzysu granicznego, oraz informacje wskazujące na zainteresowanie Serhija S. realizacją z płatności przy użyciu kryptowalut.

Ocena prawna

W analizowanym wyroku można dostrzec co najmniej kilka zagadnień, które same w sobie mogą stanowić odrębne przedmioty rozważań. Z tego też powodu glosa będzie odnosiła się wyłącznie do punktu pierwszego wyroku. Jednak również i w tym zawężonym zakresie można wyodrębnić kilka przenikających się problemów, które – jak się wydaje – zasługują na komentarz.

Przede wszystkim kwestia wiąże się ze sposobem skonstruowania opisu czynu zabronionego oraz przyjętą przez sąd podstawą skazania za czyn z punktu pierwszego orzeczenia.

Drugi problem dotyczy błędnej kwalifikacji czynu przyjętej przez sąd, gdyż zachowanie Serhija S. powinno być oceniane na płaszczyźnie art. 258 § 2 k.k., a nie – jak przyjął sąd – art. 258 § 1 k.k.

Wreszcie trzeci problem należy lokalizować raczej w warstwie faktycznej wyroku, co łączy się z kwestiami ściśle dowodowymi.

W ocenie autora glosy podstawa prawna czynu Serhija S. skonstruowana przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu budzi istotne wątpliwości z punktu widzenia zasady *nullum crimen sine lege*. Zgodnie z treścią zarzutu czyn z punktu pierwszego wyroku polegał na udziale sprawcy „w zorganizowanej grupie przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej w postaci działania na rzecz obcego wywiadu o charakterze dywersyjnym i sabotażowym”. Próbujać odnieść się do treści tego fragmentu

wyroku, nie trudno zauważyć, że przepisy regulujące szpiegostwo w k.k. nie posługują się określeniem „działań na rzecz obcego wywiadu o charakterze dywersyjnym lub sabotażowym”, realizowanym dodatkowo przez „zorganizowaną grupę przestępczą”. W ten sposób wykładnia sądowa w przedmiotowej sprawie wykreowała nowy typ szpiegostwa nieznany ustawie karnej. Klasyczne ujęcie znamion strony przedmiotowej szpiegostwa pozwalało na wyodrębnienie zamkniętego katalogu następujących czynów, tj: branie udziału w działalności obcego wywiadu przeciwko RP; branie udziału w obcym wywiadzie albo działanie na rzecz obcego wywiadu przez udzielenie mu wiadomości, których przekazanie może wyrządzić szkodę RP; gromadzenie lub przechowywanie wiadomości w celu udzielenia obcemu wywiadowi; wchodzenie do systemu informatycznego w celu uzyskania wiadomości; zgłoszenie gotowości działania na rzecz obcego wywiadu przeciwko RP; organizowanie lub kierowanie działalnością obcego wywiadu⁷.

Przepisy wprowadzone ustawą z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw⁸ rozszerzyły katalog czynów szpiegowskich, m.in. dodając przepis art. 130 § 7 k.k., czyli typ kwalifikowany ze względu na akt dywersji, sabotażu lub przestępstwo o charakterze terrorystycznym⁹. Na gruncie obowiązującego stanu prawnego nie ma przepisu, który przewiduje istnienie odrębnego typu czynu zabronionego polegającego na udziale w zorganizowanej grupie przestępczej działającej na rzecz obcego wywiadu. Z art. 130 § 7 k.k. wynika jedynie, że penalizuje się zachowania sprawcy, który bierze udział w działalności obcego wywiadu lub działa na jego rzecz. Zgodnie z cytowanym przepisem czynności sprawcy powiązanego z obcym wywiadem polegają na dokonaniu dywersji, sabotażu lub dopuszczeniu się przestępstwa o charakterze terrorystycznym. Przyjmując założenie o racjonalnym charakterze ustawodawcy, trudno zakładać, że w k.k. nie ma rozróżnienia między zorganizowanymi grupami przestępczymi a działaniami obcych wywiadów, mimo że realia tzw. wojny hybrydowej pokazują, iż oba zjawiska mają coraz więcej punktów stykowych. Typowe stany faktyczne kwalifikowanych z art. 258 § 1 k.k. jednak różnią się znacząco od tzw. spraw szpiegowskich. Stąd też konstrukcja zarzutu z punktu pierwszego wyroku przyjęta przez sąd jest co najmniej kontrowersyjna i zdaje się pomijać założenie o racjonalnym charakterze ustawodawcy.

Jeśli nawet hipotetycznie przyjąć, że sąd *in genere* słusznie zastosował w analizowanym przypadku przepis art. 258 § 1 k.k. w kontekście szpiegostwa,

⁷ S. Hoc, *Szpiegostwo*, [w:] L. Gardocki (red.), *Przestępstwa przeciwko państwu i dobrom zbiorowym*, seria: System Prawa Karnego, t. 8, Warszawa 2018, s. 83–102.

⁸ Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1834).

⁹ Zob. K. Wiak, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2026, komentarz do art. 130.

to ujawnia się kolejny problem dotyczący prawidłowości przyjętej kwalifikacji prawnej. Przywołany przepis określa typ podstawowy przestępstwa udziału w zorganizowanej grupie lub związku przestępczym. Natomiast zgodnie z brzmieniem art. 258 § 2 k.k. „jeżeli grupa albo związek określone w § 1 mają charakter zbrojny albo mają na celu popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat”. Powstaje zatem pytanie, która konstrukcja prawna – typ podstawowy czy typ kwalifikowany art. 258 k.k. – najpełniej odzwierciedla istotę czynu przypisanemu oskarżonemu?

W realiach przedmiotowej sprawy sąd uznał istnienie „zorganizowanej grupy przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej w postaci działania na rzecz obcego wywiadu o charakterze dywersyjnym i sabotażowym”. Stąd też próba udzielenia odpowiedzi na to pytanie wymaga odniesienia się do znamion „dywersji”, „sabotażu” i „przestępstwa o charakterze terrorystycznym” na gruncie art. 130 § 7 k.k.

Z art. 130 § 7 k.k. wynika, że penalizuje się zachowania sprawcy, który bierze udział w działalności obcego wywiadu lub działa na jego rzecz. Zgodnie z cytowanym przepisem czynności sprawcze sprawcy powiązanego z obcym wywiadem polegają na dokonaniu dywersji, sabotażu lub dopuszczeniu się przestępstwa o charakterze terrorystycznym. Niestety nie istnieją definicje ustawowe sabotażu i dywersji, co oznacza, że znamiona strony przedmiotowej art. 130 § 7 k.k. mają charakter *de facto* blankietowy, przy czym zakresy niezdefiniowanych pojęć dywersji i sabotażu się przenikają¹⁰. W tej sytuacji być może lepszym rozwiązaniem byłoby dokonanie wykładni w analizowanej sprawie w oparciu o znamię „dopuszczenia się przestępstwa o charakterze terrorystycznym”, gdyż istnieje przynajmniej jakiś normatywny punkt odniesienia zakorzeniony w art. 115 § 20 k.k.¹¹

Pojęcie „przestępstwa o charakterze terrorystycznym” zostało zdefiniowane w art. 115 § 20 k.k. Zgodnie z tą definicją chodzi o czyny spełniające takie przesłanki, jak surowe zagrożenie karą (górną granicą pozbawienia wolności co najmniej 5 lat) oraz specyficzne elementy strony podmiotowej związane z celem działania sprawcy, tj. poważnego zastraszenia wielu osób, zmuszenia organu władzy publicznej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,

¹⁰ O mankamentach tego uregulowania trafnie pisał Stanisław Hoc. Zob. szerzej: S. Hoc, *Szpiegostwo w znowelizowanym Kodeksie karnym*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2023, t. LXVII, s. 136.

¹¹ Na tle wykładni znamion strony przedmiotowej art. 130 § 7 k.k., w związku z usiłowaniem wykołajenia pociągów na trasie Warszawa–Lublin w dniach 15–16 listopada 2025 r., Mikołaj Małecki poczynił interesującą uwagę, że w zasadzie akt „dywersji” może być kwalifikowany jednocześnie jako przestępstwo o charakterze terrorystycznym. Zob. szerzej: M. Małecki, *Dywersja na torach: terroryzm, zbrodnia i zamach. Każde z tych określeń jest w pełni poprawne*, <https://www.dogmatykar.nisty.pl/2025/11/dywersja-na-torach-terroryzm-zbrodnia-i-zamach/> (data dostępu: 3.02.2026).

wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa, organizacji międzynarodowej oraz groźba popełnienia takich czynów. W piśmiennictwie podkreśla się, że motywacja działania sprawcy przestępstwa o charakterze terrorystycznym może być właściwie dowolna. Mogą zatem występować motywy ideologiczne, polityczne, religijne oraz „czysto kryminalne”¹².

Instrumentalny charakter przemocy w relacjach międzynarodowych, realizowany przez służby specjalne Federacji Rosyjskiej, stanowią obecnie fakt notoryjny¹³. Tym samym można stwierdzić, że grupa przestępcza, w ramach której Serhij S. czynił przygotowania do podpalenia, działała w celu osiągnięcia celów politycznych, co prowadzi do konkluzji, że działania tej grupy mieszczą się w definicji terroryzmu państwowego¹⁴.

Biorąc pod uwagę charakterystykę celu zamachu (centrum farb i lakierów) i lokalizację tego obiektu (możliwość szybkiego rozprzestrzeniania się pożaru), mające nastąpić zachowanie sprawcy w postaci podpalenia wskazanego obiektu wypełniłoby znamiona z art. 163 § 1 k.k. (sprowadzenie pożaru zagrożone karą pozbawienia wolności od roku do lat 10) lub art. 164 § 1 k.k. (sprowadzenie bezpośredniego niebezpieczeństwa pożaru zagrożone karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat). Natomiast uwzględniając okoliczności związane ze stroną podmiotową czynu, można stwierdzić, że cele działania grupy przestępczej dotyczyły zastraszania wielu osób oraz miały na celu spowodowania zmiany polityki zagranicznej RP w obszarze dotyczącym udzielania pomocy Ukrainie. W tym stanie rzeczy można uznać, że celem grupy było popełnianie przestępstw o charakterze terrorystycznym. Potwierdza to sposób sformułowania fragmentu sentencji głosowanego wyroku: „popełniania przestępstw przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej”. Zwrot ten doprecyzowuje cele działania grupy przestępczej, stwierdzając, że celem grupy było popełnianie przestępstw przeciwko interesom bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej. Jest to zatem klasyczne przestępstwo polityczne¹⁵.

Serhij S. działał na zlecenie obcego wywiadu, realizując cele określone przez jego mocodawców, przyjmując w zamian środki finansowe. Tym samym można stwierdzić, że grupa przestępcza, w ramach której Serhij S. czynił

¹² K. Wiak, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 759.

¹³ Zob. szerzej: P. Chlebowicz, *Szpiegostwo. Studium kryminologiczne*, Warszawa 2025, s. 78; A. Mierzyńska, *Rosyjski sabotaż w Europie coraz bardziej niebezpieczny*, <https://oko.press/rosyjski-sabotaz-w-europie-coraz-bardziej-niebezpieczny> (data dostępu: 2.02.2026). Warto zwrócić uwagę na wyrok SA w Warszawie z 24 listopada 2017 r., gdzie sąd stwierdził, że działalność wywiadu rosyjskiego skierowana przeciwko interesom RP jest faktem notoryjnym. Zob. S. Hoc, *Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 24.11.2017 r., II Aka 269/17*, „Prawo w Działaniu” 2021, nr 45, s. 153.

¹⁴ Szerzej: T. Aleksandrowicz, *Terroryzm międzynarodowy*, Warszawa 2008.

¹⁵ Szerzej: S. Hoc, *Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej*, Opole 2002.

przygotowania do podpalenia, działała w celu osiągania celów politycznych. Elementy te wskazują zatem na możliwość ustalenia, że zorganizowana grupa przestępcza, do której należał Serhij S., działała w celu popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym w rozumieniu art. 115 § 20 k.k.

Abstrahując od kwestii poprawności opisu czynu zabronionego czy prawidłowości przyjętej kwalifikacji prawnej, w analizowanej sprawie ujawnia się problem, czy w tym przypadku można w ogóle mówić o istnieniu zorganizowanej grupy przestępczej w rozumieniu art. 258 k.k.

Z uzasadnienia wyroku nie wynika, aby w tym stanie faktycznym istniała wieloosobowa konfiguracja sprawców funkcjonująca w ramach struktury chociażby o minimalnym poziomie organizacyjnym. Serhij S. wykonywał polecenia mężczyzny o imieniu A, jednak brak jest informacji o innych osobach współdziałających. Tymczasem nie ulega wątpliwości, że warunkiem zaistnienia zorganizowanej grupy przestępczej jest wymóg funkcjonowania co najmniej trzech osób¹⁶. W tym układzie okoliczności faktycznych nie sposób także dostrzec chociażby minimalnych elementów wewnętrznej struktury grupy¹⁷.

Wymieniony działał na zlecenie obcego wywiadu, realizując cele określone przez jego mocodawców, przyjmując w zamian środki finansowe. Jego profil działalności niemalże idealnie wkomponowuje się w schemat działania tzw. agentury *proxy*.

Warto podkreślić, że w doktrynie i w orzecznictwie podnosi się, że art. 258 k.k. przewiduje karalność na dość odległym przedpolu czynu zabronionego¹⁸, a – jak trafnie zauważa Aneta Michalska-Warias – dowodzenie realizacji znamion tego czynu wydaje się wymagać szczególnej staranności¹⁹.

Podsumowanie

Reasumując, należy uznać, że głosowane orzeczenie Sądu Okręgowego we Wrocławiu, kreujące odrębny typ czynu zabronionego, polegającego na

¹⁶ Jest to warunek *sine qua non* niekwestionowany w doktrynie i w praktyce sądowej. Zob. np. A. Lach, [w:] V. Konarska-Wrzošek (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2023, Lex, komentarz do art. 258,

¹⁷ Problematyka rozgraniczenia konstrukcji „zorganizowanej grupy przestępczej” w zw. z art. 258 k.k. jest szeroko analizowana w nauce prawa karnego i kryminologii, stanowiła też przedmiot szeregu orzeczeń. Zob. np. M. Bojarski, [w:] L. Gardocki (red.), op. cit., s. 774 i nast.; A. Michalska-Warias, *Problem wytyczenia konstytutywnych cech zorganizowanej grupy przestępczej. Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 3 października 2018 r. (II Aka 68/18)*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2022, vol 31(3), s. 294–304; Z. Ćwiakalski, *Wybrane problemy wymiaru kary za przestępczość zorganizowaną*, „Prokuratura i Prawo” 2001, nr 12, s. 10.

¹⁸ J. Giezek, [w:] A. Michalska-Warias, I. Nowikowski, J. Piórkowska-Flieger (red.), *Teoretyczne i praktyczne problemy współczesnego prawa karnego*, Lublin 2011, s. 101–102.

¹⁹ A. Michalska-Warias, *Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 listopada 2017 r. (II Aka 341/17)*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2018, vol. XXVII, nr 2, s. 169.

udziale w zorganizowanej grupie przestępczej działającej na rzecz obcego wywiadu, jest błędne, gdyż nie istnieje w polskim prawie karnym przepis przewidujący taką konstrukcję normatywną. Sprawa ta pokazuje, że stosowanie nowych przepisów o szpiegostwie nie jest proste, gdyż sądy nie posiadają jeszcze ugruntowanych doświadczeń w procedowaniu tzw. spraw szpiegow-
skich. Łączy się z tym problem stosowania w praktyce sądowej przepisów za-
wierających znamiona o charakterze nieostrym, odnoszących się do sabotażu
i dywersji, co może wskazywać na potrzebę przemyślenia korekty tych prze-
pisów.

Wykaz literatury

- Aleksandrowicz T., *Terroryzm międzynarodowy*, Wyd. Akademickie i Literackie, War-
szawa 2008.
- Burczaniuk P., *Przestępstwo szpiegostwa po nowemu, czyli w świetle nowelizacji Kodeksu
karnego z 17 sierpnia 2023 roku*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2024,
nr 30.
- Chlebowicz P., *Szpiegostwo. Studium kryminologiczne*, C.H. Beck, Warszawa 2025.
- Ćwiakalski Z., *Wybrane problemy wymiaru kary za przestępczość zorganizowaną*, „Pro-
kuratura i Prawo” 2001, nr 12.
- Grześkowiak A., Wiak K. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2015.
- Grześkowiak A., Wiak K. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2026.
- Hoc S., *Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 24.11.2017 r., II Aka 269/17*,
„Prawo w Działaniu” 2021, nr 45.
- Hoc S., *Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej*, Wyd. UO, Opole 2002.
- Hoc S., *Szpiegostwo w znowelizowanym Kodeksie karnym*, „Nowa Kodyfikacja Prawa
Karnego” 2023, t. LXVII.
- Hoc S., *Szpiegostwo*, [w:] L. Gardocki (red.), *Przestępstwa przeciwko państwu i dobrom
zbiorowym*, seria: System Prawa Karnego, t. 8, C.H. Beck, Warszawa 2018.
- Konarska-Wrzošek V. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2023, Lex.
- Małecki M., *Dywersja na torach: terroryzm, zbrodnia i zamach. Każde z tych określeń
jest w pełni poprawne*, [https://www.dogmatykarnisty.pl/2025/11/dywersja-na-torach-
terroryzm-zbrodnia-i-zamach/](https://www.dogmatykarnisty.pl/2025/11/dywersja-na-torach-terroryzm-zbrodnia-i-zamach/).
- Michalska-Warias A., *Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 li-
stopada 2017 r. (II Aka 341/17)*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2018, vol. XXVII,
nr 2.
- Michalska-Warias A., *Problem wytyczenia konstytutywnych cech zorganizowanej grupy
przestępczej. Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 3 paździer-
nika 2018 r. (II Aka 68/18)*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2022, vol. 31(3).
- Michalska-Warias A., Nowikowski I., Piórkowska-Flieger J. (red.), *Teoretyczne i prak-
tyczne problemy współczesnego prawa karnego*, Wyd. UMCS, Lublin 2011.
- Mierzyńska A., *Rosyjski sabotaż w Europie coraz bardziej niebezpieczny*, [https://oko.
press/rosyjski-sabotaz-w-europie-coraz-bardziej-niebezpieczny](https://oko.press/rosyjski-sabotaz-w-europie-coraz-bardziej-niebezpieczny).
- Nyzio A., *Disposable spies: a proposal for model*, „Security Journal” 2025, t. 38, nr 1.

Summary

Participation in an organized criminal group aimed at sabotage and diversion activities. Critical gloss on the judgment of the District Court in Wrocław of 21 February 2025, case No. III K 339/24, Lex No. 3843269

Keywords: criminal law, crimes against the Republic of Poland, espionage, diversion, sabotage and diversion, organized criminal group.

The text aims to draw attention to issues surrounding the interpretation of Articles 258 § 1 and 2 of the Penal Code in relation to participation in foreign intelligence activities involving sabotage and diversion. The author critically assesses the verdict, arguing that the court created a new type of espionage that is not recognised in criminal law. Based on the existing provisions of the Criminal Code, there is no legal basis for a separate criminal offence consisting of participation in an organised criminal group operating for the benefit of foreign intelligence. The author also referred to the new Penal Code regulations concerning the concepts of sabotage, diversion, and terrorist offences.